

1

De anderen

Het zijn de anderen die me verplichten om dit op te schrijven. Anders zou ik mijn tijd er niet mee verdoen. Want de tijd die me rest is schaars. Ik kan hem onmogelijk uitdrukken in uren of dagen. Het is de tijd die de buitenwereld zal nodig hebben om hier binnen te dringen, om een einde te maken aan iets wat in feite nu al afgelopen is.

Samen met een handvol andere overlevenden van de pandemie houd ik me schuil in deze villa, die ooit dienstdeed als vakantieverblijf. De eerste van die bewoners zit recht voor me, aan de eettafel in het achterste vertrek.

'Jij bent toch een copywriter of hoe noem je dat?', zegt de commissaris op schampere toon.

Hij heeft zo'n kop waarvan je maar niet kan beslissen of hij mooi of lelijk is. Afsgeleten als een kassei door het ruwe weer en de zoute zeelucht, gekerfd en gekrast door eeuwenoude karrensporen. Heelder Romeinse legioenen hebben zijn wangen geschoren, hun kamp opgeslagen in de schaduw van zijn immense oren. En dan die neus! De boeg van een schip; talloze malen heeft hij de wilde baren doorkliefd, prikkend als Neptunus op de boeg van een tweemaster - nauwelijks knipperden de bijhorende, zuinige oogjes van het

opspattende water. Er lijkt een stuk van afgebroken, van die neus. Door een beeldenstormer, een Franse revolutionair of een bevrijdende troepenmacht die met een zelfvoldaan air de verkeerde afslag nam en plots oog in oog kwam te staan met forse tegenstand. De mast hield het maar de boeg vertoont een barst die niet meer te lijmen valt.

Commissaris is hij vandaag alleen in naam. Van enige ordehandhaving is in de huidige rampspoed al lang geen sprake meer. De meeste inwoners van Saint-Malo zijn dood, hetzij door de pandemie zelf, hetzij als slachtoffer van de chaos, de plunderingen en de onlusten. Hooguit enkelen hebben de vlucht kunnen nemen naar een hoogst onzeker lot. Misschien kunnen zij nog terecht in de schuren van landbouwbedrijven, of in één van de Malouinières, de indrukwekkende buitenhuizen die kooplieden in de 17de en 18de eeuw lieten optrekken omdat de hitte en de stank van de stad hen in de zomer ondraaglijk werden.

‘Ik heb mijn leven lang enkel reclameteksten geschreven. Niet...’

‘Reclame- of andere teksten,’ onderbreekt commissaris Magret me. (Dit is het koosnaampje waarmee ik hem bedeed heb.) ‘Je weet hoe je een *bic* moet vasthouden, niet?’, brult hij.

En daarmee is het pleit beslecht. De commissaris is nu eenmaal niet iemand die makkelijk van zijn standpunt af te brengen is. Bovendien is hij altijd diegene die zijn standpunt het luidst en het duidelijkst naar voren brengt. Op de man spelen is voor hem geen hindernis. Hij gaat er los overheen,

alsof hij deelneemt aan een steeple chase met behulp van een bulldozer.

Wij hebben geen gemeenschappelijke achtergrond, hij en ik. Ik was me voor de huidige situatie zelfs niet van zijn bestaan bewust, al zou hij een bekend personage zijn in Saint-Malo en omstreken. Berucht is een betere term. Men spreekt over corruptie, het mishandelen van arrestanten – vroeger gebeurde dat met het telefoonboek, ik weet niet wat het equivalent daarvan was in digitale tijden. Vandaag lijkt de mens teruggekeerd te zijn tot zijn natuurlijke staat: die van mens als wolf voor de anderen.

Die wolven lachen intussen misprijzend; ze grommen instemmend met de uitspraak van de commissaris:

‘Je weet hoe je een *bic* moet vasthouden, niet?’,
echoot iemand smalend.

Maar waarom is het zo belangrijk dat *ik* hiervoor opdraai? Is er dan werkelijk niemand onder deze lui die meer gelezen heeft dan Tintin of de Paris Match?

Le Guern al zeker niet. Hij was in het dagelijkse leven een zelfstandige garagist, en moet qua platvloersheid en brutaliteit niet onderdoen voor Magret. Zijn idee fixe situeert zich in de seksuele sfeer. Elke omstandigheid is een aanleiding om zijn povere arsenaal aan te boren van grapjes die nooit het niveau van oververhitte dertienjarigen overschrijden. Hier schijnt hij zich vooral nuttig te maken met het zetten van vallen voor ratten en konijnen, die hij eigenhandig en met veel misbaar vilt, liefst terwijl het dier nog in leven is en het halve quartier bij elkaar schreeuwt.

Claire is de witte roos op deze mesthoop. In normale tijden was zij de eigenares en uitbaatster van de Boulangerie Chez Mamie, die zich op nauwelijks driehonderd meter van ons verblijf bevindt. Tot enkele weken geleden de bakkerij werd geplunderd. Ze wist ternauwernood een deel van de voorraad bakbenodigdheden hier in veiligheid te brengen.

Het is dankzij haar dat ons ballingsoord over brood beschikt, ook al moet ze dat nu aanmaken in de kelder en de keuken van dit verblijf, met ingrediënten die steeds schaarser worden. Hoe de bewoners zich vóór haar aankomst hebben beredderd is me een raadsel. Alle voorraadpotten zijn tot op de bodem leeg geschrapt; enkel wijnflessen zijn nog aanwezig.

Je zou verwachten dat de bewoners paardenbloemen en brandnetels hebben gekookt om hun knagende honger te lenigen. Maar zo wanhopig is kennelijk niemand geweest. En nu Claire met haar etenswaren het stel heeft vervoegd, lijkt het einde van de wereld een stuk verder af.

‘De tweede beste boulangerie van Frankrijk,’ vertelt Claire aan iedereen die het horen wil.

Die titel heeft het piepkleine familiebedrijf enkele jaren geleden weten te bemachtigen in de Gault & Millau.

‘Waarom zou ik me daar niet meer op kunnen beroepen?’, vaart ze uit wanneer iemand anders daar iets aan afdoen wil. ‘Wij maakten tot voor kort nog dezelfde baguettes, dezelfde brioches en dezelfde tompouces als in de goede oude tijd.’

‘Alles op ambachtelijke wijze,’ grijnst de garagist Le Guern, waarbij hij zijn rechterwijsvinger door het ringetje

steekt dat hij met de duim en wijsvinger van zijn linkerhand heeft gevormd.

Claire doet alsof ze het niet opmerkt. Niets kan afdoen aan de kwaliteit van haar *tompouces* – al zeker geen bruut zoals Le Guern. Het brood van Boulangerie Chez Mamie is nu eenmaal gemaakt van de beste tarwe, geteeld op de glooiende akkers die het achterland van Saint-Malo zo adembenemend maken.

‘Schrijven? Nee,’ zegt ze. ‘Daar begin ik niet aan. De laatste dagen van mijn leven naar de vaantjes helpen met het opschrijven van wat wij hier uitrichten? Voor het geval de ene of de andere historicus achteraf onze sporen terugvindt?’

‘Wie denk jij wel dat je bent, mademoiselle?’, foetert de politiecommissaris.

‘Het is mevrouw,’ protesteert zij.

Iedereen weet dat je Claire beter niet teveel stokken in de wielen steekt. Tenslotte hangt ons leven van haar af. Of tenminste de kwaliteit ervan. De baguette als laatste baken van onze cultuur en onze identiteit. Wat anders rest er ons nog?!